

Хвалюючы час наступіў. Выдатных поспехаў!

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, МЯСЦКОМА, КАМІТЭТА КАМСАМОЛА І ПРАФКОМА БЕЛАРУСКАГА ОРДЭНА ПРАЦОУНАГА ЧЫРВОНАГА СЦЯГА ДЗЯРЖАУНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ У. І. ЛЕНІНА

№ 1 (692)

ПЯТНІЦА, 5 студзеня 1968 г.

Цана 2 кап. Год выдання ХХІ

Студэнтка першага курса факультэта журналістыкі Галіна Чарнянкова здае залік па сучаснай рускай мове Людміле Аляксандраўне Шаўчэнна.

Фота І. Аскіркі.

Тэорыя і практыка — на выдатна

Зараз ў разгары сесія не толькі ў стацыянарнікаў. Студэнты-завочнікі пятага курса юрыдычнага факультэта хутка закончаць яе.

Выдатна здае залікі і экзамены Уладзімір Камінскі. Глыбокія веды, працавітасць выяўляюць Іван Калеснікаў, Дзмітрый Фядорчанка і многія іншыя.

Завочнікам даводзіцца пераадоўваць вялікія цяжкасці. Не ў кожным раёне, дзе жывуць і працуюць некаторыя з іх,

можна прыдбаць неабходную вучэбную літаратуру. Акрамя таго, праца юрыста забірае шмат часу. Самі пшчкурнікі расказваюць аб тым, як іншы раз дні і ночы навывелёт яны выконваюць адказныя заданні ў імя савецкага чалавека, аховы яго жыцця і мірнай працы.

Вялікую дапамогу студэнтам-завочнікам пятага курса юрфака аказваюць выкладчыкі. Шмат кансультацый правёў выкладчык міжнароднага

права кандыдат юрыдычных навук Юрый Пятровіч Броўка. Яго кансультацыі і лекцыі заўжды змястоўныя і праходзяць цікава.

На экзамене па міжнароднаму праву, які нядаўна здавалі юрысты, было шмат выдатных і добрых адзнак.

Сесія ў завочнікаў — яшчэ адзін крок да мэты. А яна ва ўсіх іх пакуль што адна — стаць высокакваліфікаванымі спецыялістамі.

Б. СІДАРОВІЧ.

Яшчэ адна сесія — чарговае выпрабаванне ведаў у студэнтаў розных курсаў. Што нясе гэтая сесія факультэту? Пакуль што цяжка сказаць, але, у краінім выпадку, яна павінна прайсці больш паспяхова, чым папярэдняя. А для гэтага ёсць усе прадумовы. Прадумовы — гэта глыбокі аналіз вясенняй сесіі, усебковае абмеркаванне тых удахопаў, якія былі ў вучэбнай і навуковай рабоце на факультэце, іх ліквідаванне.

Пачынаючы са справаздачна-выбарчага сходу,

ні аднаго «хваста» ў сесію — вось мэта, якую прадагледжвае партыйная арганізацыя факультэта. Вопыт вясенніх экзаменаў паказаў, што мяжкадушнасць у час навучальнага семестра, перазаценка сіл перад экзаменам роўны запазычанасці пасля экзаменаў. Наглядным прыкладам гэтаму могуць служыць непрыемныя вынікі на першым курсе пасля прайшоўшай сесіі. Той жа, цяпер другі, курс здаў першыя залікі зімовай сесіі. І што мы бачым? Увесь курс паспяхова здаў залікі па рускай і беларускай мовах. Гэта па тых прадметах, якія ў мінулым навучальным годзе былі

пастяхэвую задачу першай студэнцкай сесіі. Многія першакурснікі актыўна ўдзельнічаюць у рабоце навуковых гурткоў.

Студэнцкія навуковыя гурткі павінны выклікаць зацікаўленасць студэнта да кнігі, да насацлення ведаў. Студэнт, які зацікаўлены навуковай працай, ніколі не будзе «хвасцістам». Партыйнае бюро абмеркавала на сваім пасяджэнні пастаўку навуковай работы на факультэце і прыйшло да думкі: стварыць замест ад-

УСЕ ПАЖАДАННІ ЎЛІЧАНЫ

Цяперашняя экзаменацыйная сесія на фізічным факультэце асабліва цяжкая. На грэціх-чацвёртых курсах студэнты павінны здаць па пяць-шэсць экзаменаў і па пяць-сем залікаў. Таму яшчэ задоўга да пачатку сесіі на факультэце была разгорнута вялікая падрыхтоўчая работа. Дэканат, партыйнае бюро правялі гутаркі ў акадэмічнай і ў пяці-сем залікаў курсаў. Аб падрыхтоўцы да сесіі ішла размова і на партыйным сходзе факультэта. Былі заслушаны канат свочасова склаў расклад экзаменаў, залікаў і кансультацый. Пры гэтым былі ўлічаны ўсе пажаданні студэнтаў.

Дэканат, партыйнае бюро правялі сходы выкладчыкаў, якія вядуць практычныя, семінарскія і лабараторныя заняткі са студэнтамі малодшых курсаў. На яго былі запрошаны куратары вучэбных груп. Выкладчыкі расказалі аб паспяховасці кожнага студэн-

та, былі выяўлены недахопы і прыняты канкрэтныя меры. Пасля сходу куратары правялі гутаркі ў акадэмічных і ў пяці-сем залікаў курсаў. Аб падрыхтоўцы да сесіі ішла размова і на партыйным сходзе факультэта. Былі заслушаны канат свочасова склаў расклад экзаменаў, залікаў і кансультацый. Пры гэтым былі ўлічаны ўсе пажаданні студэнтаў.

Кафедры, а іх на факультэце 14, яшчэ задоўга да экзаменацыйнай сесіі пачалі рэгулярна праводзіць калоквіумы і кансультацыі па некаторых раздзелах працэдуры дысцыпліны, што вынесены на залікі і экзамены.

Да 28 снежня многія вучэбныя групы ўжо здалі ўсе залікі і паспяхова рыхтуюцца да экзаменаў. Больш арганізавана і паспяхова здалі залікі студэнты першага і трэцяга курсаў аддзялення радыёфізікі.

Першыя вынікі гавораць аб тым, што асноўная маса студэнтаў добра засвоіла пройдзены матэрыял. А гэта дае падставы лічыць, што зімовая экзаменацыйная сесія будзе больш паспяховай, чым у мінулым годзе.

Е. ПІСКУНОУ.

Наперадзе ідуць камуністы

партыйная арганізацыя асноўную ўвагу ўдзяляла мерапрыемствам, якія былі накіраваны на павышэнне навуковай працы, на павышэнне адказнасці кожнага камуніста задаручанымі участкам работы.

Ужо ў справаздачна-выбарчым перыяд камуністы прымалі актыўны дзел у прафсаюзных і камсамольскіх сходах. Многі ўвайшлі ў склад новых калектываў і бюро. Так, камунік В. Пішчык узначальвае камітэт камсамола, М. Дрэд выбран старшынёй прфбюро. А. Паўлянюк рэдуе на сценную газету факультэта «Журналіст».

Многа спраў у камуністаў факультэта, аднак першай сваёй справай яны лічаць павышэнне паспяховасці. Прыемна адзначаць той факт, што студэнт IV курса, выпускнікі 198 года, ужо паспяхова злі экзаменацыйную сесію. Добра вытрымалі яе камуністы А. Гарбачоў, С. Слукі, В. Захарчук, У. Вічка.

«моцнымі арэшкамі» першакурснікаў. У чым прычыны поспеху? У тым, што другакурснікі маюць вопыт мінулага года? Так, але і не толькі ў гэтым. Відаць, і ў тым, што паспяховасць на другім курсе стала ў цэнтры многіх гутарак, сходаў, дыскусій партыйнага бюро і камітэта камсамола. У тым, што камуністы і камсамольцы курса самі былі занепакоены.

Параўнанне вынікаў, сорама за свой увогуле нядрэнны калектыв — вось што прымусіла камуністаў і камсамольцаў загаварыць аб паспяховасці кожнага. Не хаваць недахопы, а выяўляць іх!

Студэнты цяперашняга першага курса ўлічваюць урок сваіх папярэднікаў: тут дапамагаюць адзін аднаму ў вывучэнні беларускай мовы, змагаюцца за

наго навуковага гуртка студэнцкае навуковае таварыства, у якое б уваходзіла некалькі гурткоў. Студэнт па свайму жаданню можа выбраць цікавыя яго гурток і працаваць у ім. Зусім нядаўна выбрана праўленне СНТ, а студэнты ўжо працуюць над тэмай. Кіруюць імі вопытныя навуковыя супрацоўнікі камуністы Р. В. Булацкі, М. С. Зярыцкі, М. Я. Цікоцкі і іншыя.

Факультэт пачынае расці. Кафедры не ўкамплектаваны навуковымі кадрамі, лабараторыі не абсталяваны. Усе гэтыя пытанні работы дэканата і партыйнай арганізацыі. Вучоба заўжды стаяла і стаіць на пярэднім плане ў камуністаў факультэта журналістыкі. Добрыя поспехі ў сённяшняй экзаменацыйнай сесіі — наша бліжэйшая мэта.

П. ПАБОКА, сакратар партбюро журфака.

Выкладчык начартальнай геаметрыі Галіна Васільеўна Халадзіліна правярае чарцёж у студэнта першага курса матэматычнага факультэта Міхаіла Комліка.

Фота: І. АСКІРКІ.

І Ў ВЫКЛАДЧЫКАЎ — ЭКЗАМЕНЫ

Пасля заканчэння аспірантуры пры наым універсітэце Л. Я. Машэзерскай пачала працаваць у адной з вышэйшых навучальных устаноў Мавы. Учора яна паспяхова абараніла дысертацыю па актуальных праблемах ээтыкі.

Вучоны Савет іверсітэта становіцца ацан кандыдацкую працу і д'юга вы-

пускніка аспірантуры І. П. Шпадарука. Яго даследаванне прысвечана сацыялагічным пазіцыям рускай секцыі І Інтернацыянала.

Члены Савета выказаліся за прысуджэнне Л. Я. Машэзерскай і І. П. Шпадаруку вучоных ступеней кандыдатаў філасофскіх навук.

УПАЧАТКУ

СТАРОНКІ
НАШАГА
ЖЫЦЦЯ

Тоненькая папка з пажуцельмі ад часу паперамі. На ёй надпіс: «Дакументы па арганізацыі В.Ц.» Іх няма, няма сведак стаўлення вылічальнага цэнтра нашага ўніверсітэта. Вось адзін — загад міністра вышэйшай адукацыі СССР аб адкрыцці з першага ліпеня 1959 года пры БДУ імя У. І. Леніна вылічальнага цэнтра.

А вось дакументы на атрыманне ЭЦВМ «Урал-1» — першыцца цяпер вялікай сям'і айчынных вылічальных машын. З якім нецярпеннем чакалі набліжэння гэтага каштоўнага груза тады яшчэ неагалькі энтузіясты-інжынеры М. А. Каратаеў, І. А. Лукашык і А. В. Рудакоўскі на чале са старшым інжынерам А. Н. Басяковым. Цяпер гэтыя таварышы — высокакваліфікаваныя спецыялісты. Яны паспяхова працягваюць працаваць у цэнтры, створаным пры іх непасрэдным удзеле.

Неаб'яковым да новай падзеі быў і рэктарат. Рэктар ўніверсітэта прафесар А. Н. Сеўчанка трымаў пад неаслабным кантролем ход падрыхтоўкі да адкрыцця ў БДУ вылічальнага цэнтра.

Сягонняшні прыгажун — будынак галоўнага корпуса — яшчэ быў у рыштаваннях. І машыну вырашлі часова размясціць у старым будынку гуманітарнага корпуса.

І вось даўгачаканы дзень настаў. Ззяючы свежай фарбай, нікелем і шклом, стаіць у зале суд дваццатага века, магутны памочнік чалавека ў яго інтэлектуальнай дзейнасці, электронная цыфравая вылічальная машына «Урал-1» 1959 года нараджэння. Здавалася, загадай машыне, націсні на кнопку «пуск» і яна загаворыць, як разумная істота, на сваёй машынай мове, зразумелай толькі для выбраных.

Але яна маўчыць. Яна мёртвая. Трэба яшчэ насыціць яе жыццём. Адрэгуляваць, наладзіць усе блокі, звязаць у стройную сістэму. Цяжкая, клапатлівая, але цікавая праца.

Нарэшце прыйшла хвалюючая хвіліна, калі «нямы» павінен загаварыць. Аднак не абышлося без нечаканасцей. Нездарма гавораць: «Першы блін комам». Кнопка «пуск» націснута. Зазялілі на пульсе сігнальны агні. І раптам незразумелы гул, які пераходзіць у пранізлівы піск. Запахла гараным, з'явіўся дым. Мозг машыны, яго запамінальнае ўладкаванне выйшла са строю.

Прадстаўнікі завода-выпускніка адчувалі сябе некалькі збянтэжана.

Але настаў дзень, калі можна было развітацца з наладчыкамі, цёпла правесці іх. Машына пачала сваё самастойнае існаванне. А праз некаторы час яна ўжо была раўнапраўным «членам» маленькага калектыва цэнтра, патрабуючы да сябе неаслабнай увагі і пастаяннай ежы — задач, якія яна перажоўвала з хуткасцю ста апераций у секунду.

У нашыя дні такая хуткасць можа выклікаць толькі зневажальную ўсмешку, але тады гэта здавалася дасканаласцю.

Вылічальны цэнтр рабіў першыя няўпэўненыя крокі. Яму неабходна было яшчэ прайсці многа выпрабаванняў, перш чым моцна стаць на ногі, ператварыцца ў вучэбнае навукова-даследчае падраздзяленне ўніверсітэта.

У папцы ёсць першы дакумент, дзе ўстанаўліваецца колькасць супрацоўнікаў цэнтра — восем штатных адзінак.

Але час ішоў, у калектыву цэнтра прыходзілі маладыя энтузіясты, выхаванцы БДУ і іншых навучальных устаноў: В. І. Адамовіч, Э. В. Ракусевіч, Е. Ф. Кавалевіч, Л. А. Рута, М. Лепашыньскі, І. В. Кунцэвіч. Учарашнія студэнты, яны прынеслі з сабой малады запал і ўпэўненасць у поспехах справы, якой служыць.

Ужо дакладна акрэслены дзве групы: матэматыкаў-праграмістаў і інжынераў, якія забяспечваюць бесперапынную работу машыны.

Калі галоўны корпус вываліўся ад будаўнічых рыштункаў, вылічальны цэнтр атрымаў новую прапіску: размясціўся ў цокальным паверсе новага будынка.

Наступная вежа — атрыманне ў 1963 годзе новай вылічальнай машыны «Мінск-2».

На дапамогу старэнькай лампавай машыне «Урал-1» прыйшла выдатная на той час транзістарная, асабістага беларускага гатунку.

Стала больш клопатаў: новы механізм у 50 разоў пераўзыходзіў папярэдніка. Ён выконваў пяць-шэсць тысяч апераций у секунду.

Група праграмістаў на чале з вопытным спецыялістам, майстрам сваёй справы В. І. Адамовічам правяла вялікую работу па складанню тыпавых праграм, забяспечыла вучэбную і вытворчую практыку студэнтаў матэматычнага факультэта. Сотні будучых спецыялістаў з ўніверсітэта і іншых вучэльняў прылучаліся тут да таямніц машынай мовы, распрацоўвалі алгарытмы і праграмы, спрабавалі свае сілы за пультам кіравання машынай.

Прышоў час пераступіць парог ўніверсітэта. Неабходна было дапамагчы многім прадпрыемствам і арганізацыям рэспублікі вырашыць імала актуальных праблем задач.

Вылічальны цэнтр наладзіў сувязі з іншымі цэнтрамі рэспублікі і Савецкага Саюза. Далейшым гэтае супрацоўніцтва з кожным годам усё больш развівалася і мацнела.

Па прэсьбе Галоўнага ўпраўлення энергетыкі і электрыфікацыі пры Савецкім Міністраў ССР работнікі цэнтра працавалі метады аналізу атакаразмеркаванняў і тоўў кароткага замыкання ў еларускай энергасістэме. атым па заданню цэнтральнага навукова-даследчага савету інстытута ія І. І. Паўзунова было вывучана, як уплываюць параметры пару на тэхніка-эканамічныя паказчыкі катлаагратаў.

Кола задач пашыраецца, расце каяктыў, няспынна

Апошнія старонкі.

Фота І. АСКІРКІ.

ЯНЫ СТАНУЦЬ ГЕОЛАГАМІ

У 1966 годзе пасля васьмігадовага перапынку ва ўніверсітэце было зноў створана геалагічнае аддзяленне. Кожны арганізацыйны перыяд звязан з вялікімі затратамі сіл і сродкаў. У першы час цяжка было наладзіць навучальны працэс з-за адсутнасці на зноў створанай кафедры агульнай геалогіі вучэбна-метадычных дапаможнікаў і апаратуры. Але, дзякуючы намаганням супрацоўнікаў кафедры і асабліва загадчыка кафедры Д. М. Караўліна, а таксама дэканата геалага-геаграфічнага факультэта, навучанне студэнтаў-геолагаў іх будучай спецыяльнасці ўжо ў 1966—1967 годзе было пастаўлена на адпаведны ўзровень.

Выкладчыкі падрыхтавалі

неабходныя ўмовы, многае было зроблена з дапамогай студэнтаў. Па-сапраўднаму сталі займацца геалогіяй студэнты другога курса, якія за год вучобы, асабліва ў час першай геалагічнай практыкі, паспелі палюбіць сваю рамантычную прафесію.

Асабліва вялікую цікавасць выклікаюць практычныя заняткі па спецыяльных дысцыплінах: мінералогіі і геалагічнаму картаванню. Амаль увесь свабодны час праводзяць у мінералагічным музеі студэнты другога курса У. Шымановіч, М. Ясавееў, В. Трэскін, В. Маркевіч, У. Кульбацкі, В. Кучына, Г. Шчэрба і іншыя. Яны не толькі вучаюць мінералы і рыхтуюць курсавыя работы па мінералогіі, але і разбіраюць

паступіўшыя ў музей з розных куткоў краіны калекцыі мінералаў і горных парод, і гэта, вядома, пашырае іх веды.

З няменшай цікавасцю і стараннем студэнты вырашаюць практычныя задачы па геалагічнаму картаванню. Яны ведаюць, што ў іх будучай спецыяльнасці геалагічныя здымкі зоймуць важнае месца. Добра працуюць Т. Старасвецкая, І. Івачкіна, В. Ропат, Г. Герасімаў, В. Барысевіч, У. Зубок і іншыя. Рукамі студэнтаў зрэблены многія наглядныя дапаможнікі па геалагічнаму картаванню, якія значна палегчаць вывучэнне прадмета.

З набліжэннем сесіі падцягнулі і тыя, хто раней адставаў. Думаю, што яны ў далейшым таксама стануць у рады лепшых.

Судзячы па адносінах студэнтаў да заняткаў па спецыяльных прадметах, можна з упэўненасцю сказаць, што яны добра здадуць экзамен па мінералогіі ў зімовую сесію і будуць гатовы да задачы экзаменаў па геалагічнаму картаванню вясной, з поспехам пройдуць геалагічную практыку ў Крыме.

Ну, а цяпер — паспяховай задачы экзаменаў і яшчэ большай пастойлівасці ў вывучэнні геалагічных дысцыплін!

С. БАЧУРЫН,
выкладчык.

Дзень за днём

Падрыхтоўка да сесіі на геалага-геаграфічным факультэце, як і на іншых факультэтах, не перацікае студэнтам актыўна ўдзельнічаць у шматграннай жыцці ўніверсітэта.

Нядаўна адбыліся цікавыя пасяджэнні членаў навуковых гурткоў па фізічнай геаграфіі СССР і геалогіі.

Змястоўны даклад па тэме «Мікраклімат акраіны Лепеля» падрыхтавала студэнтка чацвёртага курса Купцова. Зацікаўленасць выклікала паведамленне студэнта пятага курса вярчэння аддзялення Маршчонка па геалогіі і геамарфалогіі басейна Цны і Лані.

А вось у геалагічным гуртку абмяркоўваліся пытанні вечнай мерзлаты і будучае акіяна. Па гэтых праблемах асчочнымі дакладчыкамі былі першакурсніца Марозава і другаккурсніца Кучына.

Удзел у навуковых гуртках дапамагае студэнтам паглыбляць свае веды, авалодваць навыкамі даследчай працы. Вось чаму такую зацікаўле-

насць выклікаюць многія пасяджэнні гурткоў.

Перад Новым годам камітэт камсамола факультэта абмеркаваў шэраг мерапрыемстваў па паліпашэнню работы камсамольскай арганізацыі. У прыватнасці, камсамольцам трэцяга курса (камсорг Рачэўскі) рэкамендавана часцей склікаць сходкі для вырашэння актуальных пытанняў вучобы і выхаваўчай работы. Камітэт камсамола прымае меры па ўмацаванню дысцыпліны на іншых курсах факультэта.

Абмяркоўвалася пытанне і аб падпісцы на газету «Беларускі ўніверсітэт». Адзначана, што на першым курсе аддзялення геалогіі і на другім курсе аддзялення геаграфіі гэтая работа праводзіцца слаба.

Ідзе сесія. Шмат часу студэнты аддаюць падрыхтоўцы да экзаменаў. Справам сесіі падпарадкаваны і ўсе мерапрыемствы грамадскіх арганізацый геалага-геаграфічнага факультэта.

І. ІВАНКІН.

На здымках: (злева) студэнты другога курса біялагічнага факультэта Рыгор Долбкі, Аляксей Сельской і Юрый Барысай у час практычных заняткаў вызначаюць пастаянны характар цёлага вы-

ДАРОГІ

растуць і патрабаванні ў дапамозе вылічальных машын.

Слаўнае 50-годдзе сваёй рэспублікі калектыў вылічальнага цэнтра сустракае новымі поспехамі. Ён выконвае многа заданняў адпаведна з рэспубліканскім і ўсесаюзнымі планами важнейшых навуковых даследаванняў.

Сумесна з АН БССР пад кіраўніцтвам спецыялістаў В. І. Адамовіча і Л. А. Руты дзейна распрацоўваецца матэматычнае забеспячэнне праектавання і выпуску машын тыпа «Мінск», складаюцца бібліятэкі стандартных праграм, трансляраў з машынай мовы, аўтакодаў, якія забяспечваюць непасрэднае прылучэнне інжынера-даследчыка да машыны.

Не адстае ад праграмістаў і група інжынераў-фізікаў. Начальнік машыны Г. К. Афанасьев, інжынеры І. А. Лукашык, М. А. Каратаев, Г. І. Шакоўскі распрацоўваюць і ствараюць узоры спецыялізаваных цыфравых машын для вырашэння вузкіх спецыяльных раз-

дзелаў задач. Калектыў гэтай групы рыхтуе дэшыфратар графікаў, які забяспечвае магчымасць непасрэдна ўводзіць у машыну інфармацыю, запісаную ў графічнай форме на паперы і на іншых пераносчыках інфармацыі. У выніку працэс апрацоўкі эксперыментальнай інфармацыі павялічыўся ў сотні і тысячы разоў.

Толькі што закончаны заводскія выпрабаванні і зданы заказчыку два ўнікальныя прыборы — спецыялізаваны вылічальнік ланцуговага дробу і аналізатар круцільных ваганняў валоду дызеляў. Да гэтай работы былі працягнуты маладыя спецыялісты, выпускнікі фізічнага факультэта Г. Сівіцкі, В. Булацкі, Г. Леў, якія добра сябе зарэкамендавалі.

Дзякуючы створаным прыборам рэзка павялічылася вытворчасць працы інжынера-даследчыка, скараціўся час аналізу дынамічных працэсаў дызеля. Работа, на якую раней трэба было затраціць каля двух тыдняў,

цяпер выконваецца за 10—15 мінут.

Завяршаецца стварэнне спецыялізаванага прыстасавання, якое аўтаматызуе працэс вымярэння тканін на камвольных і хлапчатопаяровых прадпрыемствах. Многа сіл і энергіі аддаў гэтай рабоце інжынер І. А. Лукашык.

Цікавую работу праводзіць група В. В. Бацечкі. Яна спрабуе распрацаваць алгарытмы і праграмы па складанню вучэбных раскладаў. Праца вельмі складаная, але патрэбная.

Можна спадзявацца, што ў недалёкім будучым цяжкая, клопатлівая праца дыспетчараў будзе перакладзена на плечы машын, і вучэбная частка атрымае надзейнага электроннага памочніка. Ужо сёння нашы машыны могуць без цяжкасцей назначаць студэнтам стыпендыю па выніках іх поспехаў на экзаменацыйнай сесіі. А ў вольны час машына здольна выканаць паланез Агінскага ці намаляваць партрэт Чарлі Чапліна. Нездарма ж на адных з дзвярэй вісіць ліст паперы, дзе намаляваны жаночы твар...

Позна вечарам патухаюць агні ў вокнах галоўнага корпуса ўніверсітэта. Стрэлкі гадзінніка набліжаюцца да 23. І толькі ў цокальным паверсе роўна гараць лампы дзённага святла. Чуецца размераны гул машыны, прабягаюць сігнальныя агні на пульсе ўпраўлення ды зрэдку раздаецца кулямётны трэск друкуючых прыстасаванняў, якія выдаюць чарговую порцыю гатовай прадукцыі — вынікі нястомнай складанай працы дзесяткаў тысяч транзістараў і паўправядніковых дыодаў электроннай вылічальнай машыны.

Засынае горад. Цэнтр працуе цэлыя суткі.

А. АРАНСКИ,
начальнік вылічальнага цэнтра.

НА ЗДЫМКУ: тэхнік Л. А. ЯСЮЧЭНЯ ля пульта ўпраўлення аўтаматычна-вымяральных прыстасаванняў АПУ-1.

Фота Д. Прэса.

Апошнія хвіліны перад залікам (здымак злева). Нядрэна, калі кожны журналіст умее друкаваць на машынцы. Галіна Анатолеўна Хадасевіч дапамагае студэнтам - першакурснікам авалодаць навыкамі машынапісу (здымак унізе).

Фота І. АСКІРКІ.

ТАВАРЫШ ПРА ТАВАРЫША

Калі кліча рамантыка

Жыве на зямлі добры прасты чалавек... Працуе, вучыцца, шукае. Адным словам, спяшаецца ўсё зрабіць, усюды паспець. Такіх людзей мы сустракаем на заводзе, у вучэбных аўдыторыях, на будоўлях.

З Валодзем Маляўскім я пазнаёмілася нядаўна. Гэта невысокі юнак з яснымі карымі вачыма — студэнт другога курса факультэта журналістыкі. З ім цікава размаўляць аб кнігах, людзях, аб жыцці. Увогуле, ужо ў першыя хвіліны гутаркі адчуваеш яго павагу да сваёй будучай прафесіі, імкненне выпрацаваць у сябе такія рысы характару, якія неабходны журналісту: цікаўнасць, прынцыповасць, здольнасць пранікнуць у сутнасць з'яў жыцця, пуглыблена прааналізаваць факты. Аснова такіх рыс закладваецца яшчэ ў дзяцінстве. Праўда, у Валодзі дзяцінства адняла вайна, але ў той цяжкі час побач быў яго старэйшы сябра — яго першая настаўніца. Чалавек вялікай душы, яна давала вучням нямала ўрокаў мужнасці, любові да людзей.

Вайна прынесла Валодзю вялікае гора: загінуў бацька, калі час перамогі быў ужо зусім блізка. На плечы

хлопчыка ляглі клопаты аб маці, ён павінен быў стаць яе першым памочнікам.

Голасам сэрца былі прадыктаваны і першыя нясмелыя і вельмі горкія радкі верша аб смерці бацькі.

Гора прымушае хутчэй сталець. Закончыўшы дзевяць класаў, пайшоў працаваць у шахту, а пасля паступіў у вучылішча механізацыі сельскай гаспадаркі.

Хутка праяцелі гады вучобы, і вось ужо Валодзя Маляўскі ў ліку 160 камсамольцаў едзе ў Казахстан падымаць цаліну.

У дарозе нараджаліся новыя радкі вершаў.

Відаць, кожны чалавек у душы рамантык. І асабліва ў маладосці кліча рамантыка далёкіх дарог. Многа іх было ў жыцці Валодзі. Пацуюшы, што будзеца новы горад хімікаў — Севераданецк, ён накіроўваецца туды і пракладвае сваім бульдозерам адну з першых траншэй. З Севераданецка Валодзя быў прызваны ў армію. Тут ён атрымаў не толькі добрую вывучку і загартоўку, але і адчуў неадольнае жаданне вучыцца.

Пасля арміі доўга не раздумваў. Пайшоў працаваць зноў у шахту і паступіў у вячэрнюю школу. Спачатку

было нялёгка: балела спіна, нывлі напрацаваныя рукі. Здавалася, што не хопіць сіл ранаіцай падняцца з ложка. Але гэта прайшло. З'явіўся спрыт, выпрацаваліся свае прыёмы. Шахта стала сапраўдным горнам, дзе загартоўваецца характар, прайшла выпрабаванне і воля. Вось яе і прыйшлося мабілізаваць аднойчы, калі спатрэбілася забраць абсталяванне з выпрацовак, куды паветра ўжо не падавалася. У ліку смельчакі, якія згадзіліся гэта зрабіць, быў і Валодзя.

І дзе ён ні быў, разам з ім крочыла муза паэзіі. Вершы пісаў усюды, асабліва многа, калі працаваў сакратаром у шматтыражнай газеце «На працоўнай вахце».

Яго гарачыя вершы заўсёды клічуць:

Кто хоть раз двери
настежь откроет
И смелее шагнет за порог,
Тот уже никогда

не укроет
В сердце песню зовущих
дорог.

Вершы сталі спадарожнікам у жыцці, яны прывялі Валодзю ва ўніверсітэт. І, здаецца, ён выбраў правільны шлях.

А. АПЕЛЬ,
студэнтка журфака.

ВЕСТКИ З ПЕРШЫХ КУРСАУ

НАШЫ РАДАСЦІ І ЗАСМУЧЭННІ

«Студэнт, які не здаў першай сесіі — яшчэ не студэнт», — так казалі нам, першакурснікам, старэйшыя таварышы.

Непрыкметна прайшоў час, і вось наша першая сесія пачалася. У гэтым годзе ў нас усё першае: першы званок, першы залік, першы экзамен, першыя радасці, першыя засмучэнні.

Залікі ўжо зданы, на чарзе — экзамены.

У бібліятэцы імя У. І. Леніна, калі б ні зайшоў, заўжды ўбачыш першакурснікаў — журналістаў. Аднак з першага заліка высветлілася, што не ўсе аднолькава падрыхтаваліся да сесіі. Адны сістэматычна адказвалі на практычных занятках і ў

выніку без цяжкасцей атрымалі залік, другім прыдзецца прыйсці да выкладчыка паўторна. Некаторыя не змаглі здаць па два-тры залікі. Канешне, ёсць яшчэ час выправіцца, але шкада, што першая сесія для некаторых пачалася з «незалікаў».

Т. ВАСІЛЬЕВА,
студэнтка.

ТВОРЧАЯ
ПАВЕРКА

СІНІЯ МАРАЗЫ

АПАВЯДАННЕ

Калі паветра застывае ад марозу і над зямлёю няспешна і хораша выкалыхваецца буйны снегапад, які пахне так чыста і свежа зімою, успамінаецца чамусьці, як згаралі жоўтымі вогнішчамі клёны і потым сіратліва чарнеліся ў туманах і дажджавой імжы. А потым пачынаюць падыскаць першыя маразы, і ў скверыку, па якім я праходжу кожную раніцу, суха бялюць асфальтавыя сцяжынкі, і з клёнаў ападае апошняе бардовае лісце, —

тое, жоўтае і пышнае, ужо згрэблі і некуды вывезлі на грузавіках. Я добра памятаю, як у такую пару ў скверыку пачалі зразаць старыя клёны, плаваць іх на мятровыя кавалкі. Пасля людзі гэтак жа старанна выкопвалі шырокія дуплістыя пні. Гэта былі клёны, якія памяталі Купалу.

Цэлы тыдзень па скверыку, пакуль гарэлі пні, плаваў горкі і лёгкі, як туга, дым. А людзі падлівалі бензін, і мне, калі глядзеў на іх, успамінаўся Блок:

А там, наточив топоры,

Весёлые красные люди,
Смеясь, разводили
костры...

Пасля ў скверыку роўнымі квадрацікамі садзілі маладыя клёны. І мне здавалася, што адчужана і сумна глядзіць Купала на мітуслівы праспект і успамінае, як падала з далёкіх вершалін, бы мінулы боль, жоўтае лісце...

А цяпер стаяць сінія маразы. Ледзяныя, непрыступныя. І ў маім скверыку раніцаю махаюць мяцёлкамі, бы косамі, няўклудныя, як снапы дворнічыхі, а ўчора

Алесь ЖУК.

вечарам, пры сінім святле ліхтароў. на замеченай снегам лавачцы цалавалася парачка, нібы няма ні зімы, ні марозу. І Купала, здалося, добра ўсміхаўся, гледзячы на іх. І яму, як ніколі, добра было ў пяшчотным акружэнні маладых белых клёнаў. А можа таму, што ён ведаў тыя радкі, якія гэтым зімовым часам пісаў мой сябра:

...я пастукаўся ціха ў
шыбу
Сувязным атрада
Купалы.

Жэня ЯНІШЧЫЦ.

Белыя бярозы.

Фотаэцюд М. БАРЫСЕНКІ.

Перад дарогай

Нібыта вёсны, зноў
прыходзяць сны
І думаеш далёкую
дарогу,
Дзе звоняць белавежскія
званы,
Склікаючы аленяў
крутарогіх.
І я іду ў вялікі гэты

ЖЫВУ ПА ПРАВУ

ПРАМАТЫ

Як добра, што застацца
Ужо не мусіш.
А, значыць, ты не
крывіш і не хлусіш.
А, значыць, ты ідзеш
па прамаце...
Знікае след твой
і знікае дзень.
І ўжо у новым
перазвоне дня
Другі матыў, другая
чысціна.
І я жыву па праву
праматы,
Дзе шчасця бой, дзе
вечнасць і дзе ты.

Цябе ў кожным руху паўтараю

Я бачыла, як ты
імгненна слеп.
Твая душа рабілася,
што склеп,
Пусты, глухі, нібыта
па вясне.
І холадна ў ім раптам
стала мне.
І я пайшла не на другі
агонь,

Бо памяць не давала
мне астыць.
Яшчэ твая цяплілася
далонь,
Як восені пунсовыя
лісты.
Не! Не! Зусім ты не
аслеп.
І ты, напэўна, не

халодны склеп.
Ты чалавек!
І я не дакараю,
Што імя ўжо другое
паўтараеш,
А я, сама не ведаю,
не знаю,
Цябе у кожным руху
паўтараю.

ВІНШАВАННІ ІМЯНІННІКУ

Напярэдадні Новага года прафсаюзная арганізацыя адміністрацыйна-гаспадарчай часткі універсітэта цёпла адзначыла 50-гадовы юбілей інспектара вучэбнай часткі Васіля Кузьміча Станкевіча.

Начальнік вучэбнай часткі В. С. Далгарукаў раскажаў аб баявым і працоўным шляху В. К. Станкевіча. Супрацоўнікі сардэчна павіншавалі юбіляра, уручылі яму падарункі.

П. НАВІЧ.

БЕЛАРУСКІЯ «ІНКУНАБУЛЫ»

Больш старажытныя беларускія выданні звязаны з дзейнасцю беларускага першадрукара, доктара «ў лекарскіх» і «свабодных» навук Францыска [Георгія] Скарыны.

Вядомы 23 кнігі «Бібліі» Скарыны, якія выйшлі ў «Старым Мясце Прага».

У 1517 годзе выйшлі кнігі «Ісус Сірахаў», «Іоў», «Прытчы Саламонавы», «Псалтыр», у 1518 годзе — «Еклесіаст», «Ісус Навін», «Песнь Песням», «Прэмудрасць», 4 кнігі «Царств», у 1519 годзе — «Іудзіф — удавіц», «Судзей», «Быцця», «Другога Закону», «Прарока Данііла», «Ісход», «Эфір», «Левіт», «Плач Іераміі», «Чысла».

У пачатку 20-х гадоў XVI ст. Скарына пераехаў у Вільню і тут у доме «бурмістра» Якуба Бабіча выдаў у 1525 годзе «Апостала» і каля гэтага ж года «Малую Падарожнюю кніжыцу».

Партатыўныя выданні Скарыны (у чацвёртую і восьмую долю ліста) прызначаліся пераважна для грамадства беларускага «мяшчанства» (бюргерства) і былі цудоўна аформлены.

Асабліва выдзяляюцца яго пражскія выданні з цэлай серыяй ілюстрацыйных гравюр, разнастайнымі шрыфтамі, мастацкім арнаментаваным суправаджэннем.

Гравёры, нажаль, невядомы. Манаграма, якая сустракаецца на некаторых гравюрах кніг Скарыны, да гэтай пары не расшыфравана, так як і да гэтай пары здавальняюча не растлумачан вядомы знак першадрукара: сонца і месяц у яго праменьнях.

Беларускі даследчык Н. Шчэкацін выказаў думку, што гэта астралагічны знак сонечнага зацмення, якое было ў год нараджэння Скарыны ў Полацку. [Зацменне заўважалася ў Полацку 6 сакавіка 1486 года].

Выданні Скарыны вызначаліся свецкай накіраванасцю і былі пранізаны гуманістычнымі ідэямі еўрапейскага Адраджэння.

У «Бібліі» Скарыны бачыў зачыны асноўных навук таго часу (тры навукі «славесныя» — граматыка, логіка, рыторыка, ча-

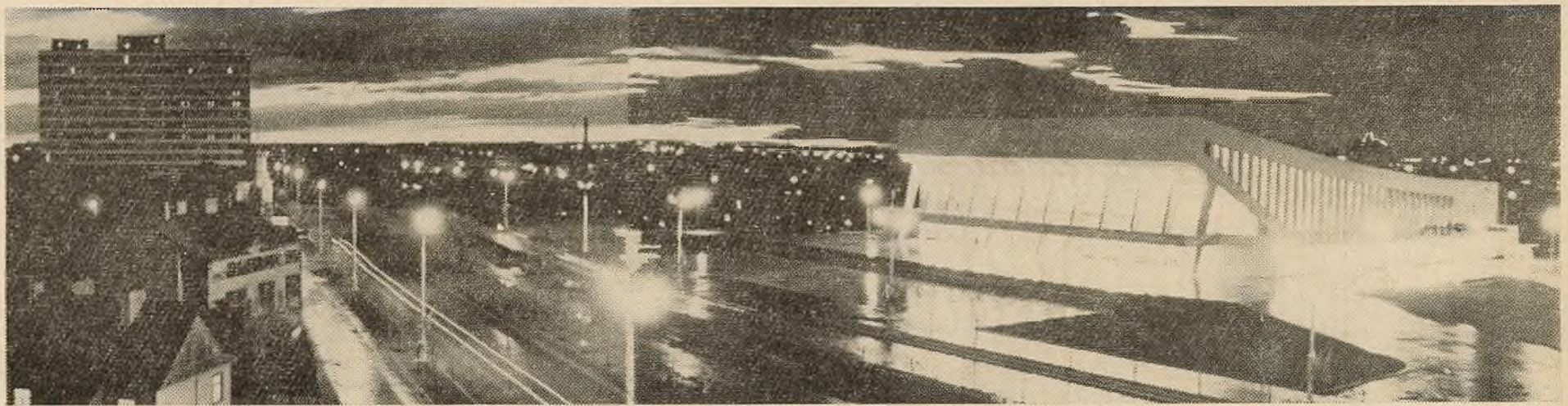
тыры навукі дакладныя — «музыка, арытметыка, геаметрыя, астраномія і звёздачот»); па меры сваіх сіл ён стараўся «зуполне» садзейнічаць асвеце і грамадзянскай сталасці сваіх суайчыннікаў.

Збор кніг Скарыны, які існуе ў цяперашні час, лепш за ўсе прадстаўлены ў фондах Дзяржаўнай публічнай бібліятэкі імя М. Е. Салтыкова-Шчэдрына ў Ленінградзе, Дзяржаўнага гістарычнага музея і Дзяржаўнай бібліятэкі СССР імя У. І. Леніна ў Маскве.

Параўнаўча нядрэны збор яго выданняў мае Дзяржаўная бібліятэка БССР імя У. І. Леніна: 10 кніг «Пражскай Бібліі» [з іх кніга Ісуса Сірахава ў двух экзэмплярах].

За граніцай некаторыя выданні Скарыны захоўваюцца ў бібліятэцы Брытанскага Нацыянальнага музея ў Лондане (чатыры кнігі «Царств», «Псалтыр» з «Малой Падарожняй кніжыцы», «Апостал») і ў некаторых іншых дзяржаўных і асабістых зборах.

Г. ГАЛЕНЧАНКА,
кандыдат
гістарычных навук.

Агні Паркавай магістралі.

Фота У. ФІЛАТАВА.

Рэдактар М. І. ЮСЬКА.